

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ

DÁMASO RUIZ-JARABO COLOMER

της 7ης Νοεμβρίου 2002¹

1. Για να δοθεί απάντηση στα δύο προδικαστικά ερωτήματα που υπέβαλε το Oberlandesgericht Düsseldorf (Γερμανία) σύμφωνα με το άρθρο 234 ΕΚ, πρέπει, καταρχάς, να ερμηνευθεί ο κανονισμός (ΕΚ) 2100/94² του Συμβουλίου, της 27ης Ιουλίου 1994, για τα κοινοτικά δικαιώματα επί φυτικών ποικιλιών, και ιδίως το άρθρο 14, παράγραφος 3, έκτη περίπτωση, το οποίο επιβάλλει σε όποιον επικαλείται τη γεωργική παρέκκλιση την υποχρέωση να παρέχει ορισμένες πληροφορίες, σε συνδυασμό με το άρθρο 8 του κανονισμού (ΕΚ) 1768/95³, για τη θέσπιση εκτελεστικών κανόνων σχετικά με την παρέκκλιση αυτή. Περαιτέρω, πρέπει να εξετασθεί το άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 1768/95, το οποίο παρέχει τη δυνατότητα σε οργάνωση κατόχων να επικαλεστεί συλλογικά τα δικαιώματα των μελών της.

I — Τα πραγματικά περιστατικά

2. Η ενάγουσα-εφεσείουσα της κύριας δίκης είναι η συσταθείσα κατά το γερμανικό δίκαιο εταιρία περιορισμένης ευθύνης (ΕΠΕ) Saatgut-Treuhandverwaltung GmbH (στο εξής: ενάγουσα ή Saatgut-Treuhandverwaltung), της οποίας ο εταιρικός σκοπός συνίσταται στη διαχείριση των οικονομικών συμφερόντων των φυσικών και νομικών προσώπων, τα οποία παράγουν άμεσα ή έμμεσα ή πωλούν σπόρους ή μετέχουν στις δραστηριότητες αυτές.

Οι δραστηριότητες της περιλαμβάνουν την εποπτεία των δικαιωμάτων των δημιουργών προστατευομένων φυτικών ποικιλιών σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, ιδίως τη διεξαγωγή ελέγχων σε σχέση με τα δικαιώματα των εταίρων ή τρίτων σε εταιρίες πολλαπλασιασμού και εμπορίας των σπόρων, την είσπραξη τελών εκμεταλλεύσεως αδειών σχετικών με προστατευόμενες φυτικές ποικιλίες και την εφαρμογή γενικών μέτρων τα οποία εξυπηρετούν την προώθηση της παραγωγής, την ασφάλεια της εκμεταλλεύσεως και την προμήθεια των καταναλωτών με άψογο και υψηλής ποιότητας σπόρο. Η εταιρία δεν ασχολείται, πάντως, με την αγορά και την πώληση σπόρου.

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η ισπανική.

2 — Κανονισμός του Συμβουλίου, της 27ης Ιουλίου 1994 (ΕΕ L 227, σ. 1), τροποποιηθείς με τον κανονισμό (ΕΚ) 2506/95 του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 1995 (ΕΕ L 258, σ. 3). Οι τροποποιήσεις δεν επηρεάζουν το περιεχόμενο των διατάξεων των οποίων την ερμηνεία ζητεί το αυτόν δικαστήριο.

3 — Κανονισμός της Επιτροπής, της 24ης Ιουλίου 1995 (ΕΕ L 173, σ. 14). Η Επιτροπή εξέδωσε δύο άλλους κανονισμούς εφαρμογής. Πρόκειται για τον κανονισμό (ΕΚ) 1238/95, της 31ης Μαΐου 1995, για τις λεπτομέρειες εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) 2100/94 του Συμβουλίου όσον αφορά τα τέλη που καταβάλλονται στο κοινοτικό γραφείο φυτικών ποικιλιών (ΕΕ L 121, σ. 31), και τον κανονισμό (ΕΚ) 1239/95, της 31ης Μαΐου 1995, για τις λεπτομέρειες εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) 2100/94 του Συμβουλίου όσον αφορά τους διαδικαστικούς κανόνες ενώπιον του γραφείου και τα κοινοτικά δικαιώματα επί φυτικών ποικιλιών (ΕΕ L 121, σ. 37).

3. Όπως εκθέτει το Oberlandesgericht Düsseldorf στη διάταξη περί παραπομπής, στους εταίρους της ενάγουσας συγκαταλέγονται κάτοχοι δικαιωμάτων επί φυτικών ποικιλιών και κάτοχοι αδειών αποκλειστικής εκμεταλλεύσεως φυτικών ποικιλιών κατά τον γερμανικό Sortenschutzgesetz (νόμο περί δικαιωμάτων επί φυτικών ποικιλιών), τον κανονισμό 2100/94 ή και κατά τις δύο ρυθμίσεις. Στους εταίρους της Saatgut-Treuhandverwaltung πρέπει να ανήκει και η Bundesverband Deutscher Pflanzenzüchter eV (ομοσπονδιακή ένωση Γερμανών καλλιεργητών), ένωση του αστικού δικαίου, μέλη της οποίας είναι πολλοί κάτοχοι δικαιωμάτων επί φυτικών ποικιλιών και κάτοχοι αδειών αποκλειστικής εκμεταλλεύσεως φυτικών ποικιλιών⁴.

4. Η ενάγουσα προβάλλει ιδίω ονόματι, βάσει γραπτών εξουσιοδοτήσεων, ενώπιον πολυαριθμών γερμανικών δικαστηρίων και κατά εκατοντάδων Γερμανών καλλιεργητών, μεταξύ των οποίων και κατά του W. Jäger, εναγομένου και εφεσιβλήτου της κυρίας δίκης (στο εξής: εναγόμενος), τα δικαιώματα που απορρέουν από την εφαρμογή του προνομίου του καλλιεργητή σε σχέση με περισσότερες από 500 προστατευόμενες ποικιλίες, οι οποίες ανήκουν σε περισσότερους από 60 κατόχους δικαιωμάτων επί φυτικών ποικιλιών ή κατόχους αδειών αποκλειστικής εκμεταλλεύσεως φυτικών ποικιλιών.

Ένας πρώτος κύκλος προσώπων των οποίων τα δικαιώματα προβάλλει περιλαμβάνει τους εταίρους της, ενώ ένας

δεύτερος κύκλος αποτελείται από τα μέλη ενώσεως που είναι εταίρος της Saatgut-Treuhandverwaltung. Τέλος, ένας τρίτος κύκλος αποτελείται από πρόσωπα που έχουν απλώς εξουσιοδοτήσει την ενάγουσα να προβάλλει ιδίω ονόματι, έναντι αμοιβής, τα δικαιώματά τους επί προστατευόμενων φυτικών ποικιλιών έναντι των καλλιεργητών οι οποίοι φυτεύουν σε αγρούς της εκμεταλλεύσεώς τους προϊόντα της συγκομιδής που προέρχεται από προστατευόμενη φυτική ποικιλία.

5. Με την αγωγή η ενάγουσα ζητεί από τον εναγόμενο την παροχή πληροφοριών σχετικά με την έκταση της χρησιμοποιήσεως, κατά την περίοδο εμπορίας 1997/98 στην εκμετάλλευσή του, για σκοπούς αναπαγωγής, του προϊόντος της συγκομιδής που προήλθε από την καλλιέργεια άνω των 500 φυτικών ποικιλιών, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονταν γεώμηλα, σίτος χειμάνος, σίτος θέρους, κριθή χειμάνος, κριθή θέρους, βρώμη, χειμερινή σίκαλη, πίσο το ήμερο (μπιζέλια), κύαμος ο κοινός (κουριά), τριτικάλε, κίτρινο λούπινο, από τις οποίες το ένα τρίτο περίπου είναι προστατευόμενες ποικιλίες κατά τον κανονισμό 2100/94 και τα άλλα δύο τρίτα κατά τη γερμανική νομοθεσία.

Η ενάγουσα ισχυρίζεται ότι ο εναγόμενος οφείλει ως καλλιεργητής να της παράσχει τις πληροφορίες που ζητεί, αρνείται όμως ότι η ίδια είναι υποχρεωμένη να αναφέρει συγκεκριμένα ότι ο εναγόμενος φύτευσε συγκεκριμένη ποικιλία ή σε ποια έκταση το έπραξε. Ο εναγόμενος αντικρούει τα ανωτέρω, ισχυριζόμενος ότι η ενάγουσα δεν κατέδειξε την ύπαρξη ενδείξεων περί του ότι χρησιμοποίησε μία από τις προστατευόμενες ποικιλίες.

4 — Απαντώντας στην ερώτηση που του υπέβαλα κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ο εκπρόσωπος της ενάγουσας της κύριας δίκης πληροφόρησε το Δικαστήριο ότι τόσο οι εταίροι της όσο και τα μέλη της Bundesverband Deutscher Pflanzenschutz sind κάτοχοι δικαιωμάτων επί προστατευόμενων φυτικών ποικιλιών.

II — Τα προδικαστικά ερωτήματα

6. Η αγωγή απορρίφθηκε πρωτοδίκως. Το Oberlandesgericht, το οποίο πρέπει να αποφανθεί επί της εφέσεως, ανέστειλε την ενώπιόν του διαδικασία και υπέβαλε στο Δικαστήριο τα ακόλουθα ερωτήματα για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως:

«1. Μπορεί μια συσταθείσα κατά το γερμανικό δίκαιο εταιρία περιορισμένης ευθύνης (ΕΠΕ)

α) να αποτελεί ένωση κατόχων ή οργάνωση κατόχων υπό την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ) 1768/95, και

β) μπορεί η εταιρία αυτή να επικαλεστεί τα δικαιώματα που απορρέουν από το άρθρο 3, παράγραφος 1, του προαναφερθέντος κανονισμού και για τους εν λόγω κατόχους κατά το άρθρο 3, παράγραφος 2, οι οποίοι δεν είναι εταίροι της, αλλά μέλη οργάνωσης η οποία είναι εταίρος της εταιρίας, και

γ) μπορεί η εταιρία αυτή να επικαλεστεί, έναντι ανταλλάγματος, τα δικαιώματα που απορρέουν από το άρθρο 3, παράγραφος 1, του προαναφερθέντος κανονισμού και για τους εν λόγω κατόχους κατά το άρθρο 3, παράγραφος 2, οι οποίοι δεν είναι ούτε εταίροι της ούτε μέλη οργάνωσης η οποία περιλαμβάνεται στους εταίρους της;

2. Έχουν οι διατάξεις του άρθρου 14, παράγραφος 3, έκτη περίπτωση, του κανονισμού (ΕΚ) 2100/94 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουλίου 1994, σε συνδυασμό με το άρθρο 8 του κανονισμού (ΕΚ) 1768/95 της Επιτροπής, της 24ης Ιουλίου 1995, την έννοια ότι ο κάτοχος δικαιώματος επί προστατευομένης κατά τον κανονισμό 2100/94 φυτικής ποικιλίας μπορεί να απαιτήσει από κάθε καλλιεργητή την παροχή των πληροφοριών που προβλέπουν οι προαναφερθείσες διατάξεις, ανεξαρτήτως του εάν υπάρχουν ενδείξεις περί του ότι ο καλλιεργητής προέβη σε ενέργεια συνιστώσα χρησιμοποίηση κατά το άρθρο 13, παράγραφος 2, του κανονισμού 2100/94 σε σχέση με την οικεία ποικιλία ή —τουλάχιστον— περί του ότι χρησιμοποίησε με άλλον τρόπο την ποικιλία αυτή στην εκμετάλλευσή του;»

III — Το κοινοτικό δίκαιο

7. Κατά το άρθρο 1 του κανονισμού 2100/94, «θεσπίζεται σύστημα κοινοτικών δικαιωμάτων επί φυτικών ποικιλιών, ως μόνη και αποκλειστική μορφή των κοινοτικών δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας επί φυτικών ποικιλιών». Από της ενάρξεως της ισχύος του, τα κράτη μέλη μπορούν να χορηγούν εθνικά δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, υπό την επιφύλαξη πάντως του άρθρου 92, το οποίο απαγορεύει τη σύρρευση των δικαιωμάτων προστασίας. Κατά συνέπεια, οι ποικιλίες που αποτελούν αντικείμενο κοινοτικού δικαιώματος επί φυτικής ποικιλίας δεν

μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο εθνικού δικαιώματος επί φυτικής ποικιλίας ή διπλώματος ευρεσιτεχνίας για την οικεία ποικιλία. Αντικείμενο της κοινοτικής προστασίας των φυτικών ποικιλιών μπορούν να αποτελούν ποικιλίες όλων των βοτανικών γενών και ειδών, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, των υβριδίων τους.

8. Για να μπορεί να παρασχεθεί κοινοτικό δικαίωμα επί φυτικής ποικιλίας, οι ποικιλίες πρέπει να είναι διακριτές, ομοιογενείς, σταθερές και νέες και να έχουν τη δική τους ονομασία. Το κοινοτικό δικαίωμα επί φυτικής ποικιλίας ανήκει στον δημιουργό, δηλαδή στο πρόσωπο που δημιούργησε ή ανακάλυψε και ανέπτυξε την ποικιλία ή στον διάδοχό του.

9. Το άρθρο 13 του κανονισμού 2100/94 έχει ως αποτέλεσμα να παρέχει αποκλειστικά στον κάτοχο κοινοτικού δικαιώματος επί φυτικής ποικιλίας τη δυνατότητα να προβαίνει, σε σχέση με την προστατευόμενη ποικιλία, στις ενέργειες που απαριθμούνται στην παράγραφο 2 του άρθρου αυτού, ήτοι α) στην παραγωγή ή αναπαραγωγή (πολλαπλασιασμός), β) στην επεξεργασία με σκοπό την αναπαραγωγή, γ) στην προσφορά προς πώληση, δ) στην πώληση ή άλλου είδους διάθεση στην αγορά, ε) στην εξαγωγή από την Κοινότητα, στ) στην εισαγωγή προς την Κοινότητα και ζ) στην αποθήκευση για οποιονδήποτε από τους προαναφερθέντες λόγους. Ο κάτοχος μπορεί να χορηγεί την άδεια σε τρίτους να προβαίνουν στις ενέργειες αυτές και να εξαρτά τη χορήγησή της από όρους και περιορισμούς.

10. Το άρθρο 14, παράγραφος 1, προβλέπει μια παρέκκλιση από τα δικαιώματα του κατόχου προς εξασφάλιση της γεωργικής παραγωγής, διότι επιτρέπει στους καλλιεργητές να χρησιμοποιούν, για σκοπούς αναπαραγωγής σε αγρό της εκμεταλλεύσεώς τους, το προϊόν της συγκομιδής το οποίο έλαβαν φυτεύοντας, στην εκμετάλλευσή τους, πολλαπλασιαστικό υλικό μια ποικιλίας, εκτός των υβριδίων ή των συνθέτων ποικιλιών, η οποία καλύπτεται από κοινοτικό δικαίωμα επί φυτικών ποικιλιών. Το προνόμιο του καλλιεργητή ισχύει μόνο για ορισμένα γεωργικά φυτικά είδη τα οποία απαριθμούνται στην παράγραφο 2 και είναι ταξινομημένα σε τέσσερις ομάδες: τα κτηνοτροφικά φυτά, τα ελαιούχα και κλωστικά φυτά, τα σιτηρά και τις πατάτες.

Το εθνικό δικαστήριο ζητεί την ερμηνεία του άρθρου 14, παράγραφος 3, έκτη περίπτωση, που ορίζει τα εξής:

«Οι προϋποθέσεις της παρεκκλίσεως που αναφέρεται στην παράγραφο 1 και διασφάλισης των έννομων συμφερόντων του δημιουργού της φυτικής ποικιλίας και του καλλιεργητή καθορίζονται [...] με εκτελεστικούς κανόνες που θεσπίζονται [...] βάσει των ακόλουθων κριτηρίων:

[...]

— οι καλλιεργητές και οι μεταποιητές παρέχουν, κατόπιν σχετικής αιτήσεως, κατάλληλες πληροφορίες στους κατόχους [...].»

11. Προκειμένου να καταστήσει δυνατή την εκπλήρωση της υποχρέωσης που επιβάλλει το άρθρο 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 2100/94, η Επιτροπή εξέδωσε τον κανονισμό 1768/95, ο οποίος ρυθμίζει λεπτομερέστερα το προνόμιο του καλλιεργητή. Οι καλλιεργητές που κάνουν χρήση της δυνατότητας αυτής υποχρεούνται να καταβάλουν στον κάτοχο μια δίκαιη αμοιβή, η οποία είναι αισθητά χαμηλότερη από το ποσό που καταβάλλεται για τη βάσει αδειας παραγωγή πολλαπλασιαστικού υλικού της ίδιας ποικιλίας στην ίδια περιοχή. Από την υποχρέωση αυτή απαλλάσσονται οι μικροκαλλιεργητές, όπως τους ορίζει ο κανονισμός 2100/94.

12. Το Oberlandesgericht Düsseldorf ζητεί την ερμηνεία του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ) 1768/95, που αφορά τη δυνατότητα οργάνωσης κατόχων να προβάλλει τα δικαιώματα των μελών της, και του άρθρου 8, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού, ο οποίος ορίζει διεξοδικά την υποχρέωση που υπέχει ο καλλιεργητής να πληροφορεί τον κάτοχο προκειμένου να υπολογιστεί η αμοιβή που θα του καταβάλει.

Το άρθρο 3, παράγραφος 2, ορίζει τα εξής:

«Τα δικαιώματα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 μπορούν να τα επικαλεστούν οι κάτοχοι είτε μεμονωμένα είτε συλλογικά μαζί με άλλους κατόχους είτε μέσω οργάνωσης κατόχων με έδρα την Κοινότητα σε κοινοτικό, εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο. Η οργάνωση κατόχων μπορεί να ενεργήσει μόνο για τα μέλη της και μόνο για τα μέλη εκείνα που έχουν δώσει γραπτώς σχετική εντολή στην

οργάνωση. Ενεργεί μέσω ενός ή περισσότερων εκπροσώπων της ή μέσω ελεγκτών εξουσιοδοτημένων από αυτή εντός των ορίων των αντίστοιχων εντολών».

Στο μέτρο που ασκεί εν προκειμένου επιρροή, το άρθρο 8 ορίζει τα εξής:

Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες δεν έχει συναφθεί ή δεν ισχύει σύμβαση, με κάθε επιφύλαξη ως προς τις απαιτήσεις πληροφόρησης που απορρέουν από άλλη κοινοτική νομοθεσία ή από τη νομοθεσία κρατών μελών, ο καλλιεργητής υποχρεούται να παράσχει στον κάτοχο, ο οποίος του υποβάλλει σχετική αίτηση, δήλωση με την οποία: α) αναφέρει το όνομα του καλλιεργητή, τον τόπο διαμονής του και τη διεύθυνση της εκμεταλλεύσεώς του· β) αναφέρει αν ο καλλιεργητής έχει χρησιμοποιήσει το προϊόν συγκομιδής μας ή περισσότερων ποικιλιών του κατόχου στην εκμετάλλευσή του και γ) αν το χρησιμοποιήσει, προσδιορίζει την ποσότητα· δ) αναφέρει, υπό τον ίδιο όρο, το όνομα και τη διεύθυνση του προσώπου ή των προσώπων που παρείχαν κάποια υπηρεσία μεταποίησης του σχετικού προϊόντος συγκομιδής για τον καλλιεργητή προς φύτευση και, ε) αν οι πληροφορίες που θα ληφθούν βάσει των στοιχείων β), γ) ή δ) δεν μπορούν να επιβεβαιωθούν σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 14, προσδιορίζει την ποσότητα του βάσει αδειας πολλαπλασιαστικού υλικού των εν λόγω ποικιλιών που χρησιμοποιήθηκε, καθώς και το όνομα και τη διεύθυνση του προμηθευτή ή των προμηθευτών αυτού.

Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να αναφέρονται στην τρέχουσα περίοδο εμπορίας και σε μία ή περισσότερες από τις τρεις προηγούμενες περιόδους εμπορίας για τις οποίες ο κάτοχος δεν έχει ήδη κάνει προηγούμενη αίτηση πληροφοριών.

IV — Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

13. Η Saatgut-Treuhandverwaltung, ο W. Jäger, η Ιταλία και η Επιτροπή κατέθεσαν, στα πλαίσια της παρούσας υποθέσεως, γραπτές παρατηρήσεις ενώπιον του Δικαστηρίου, εντός της προθεσμίας του άρθρου 20 του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου.

Κατά τη συνεδρίαση της 3ης Οκτωβρίου 2002, προφορικές παρατηρήσεις ανέπτυξαν οι εκπρόσωποι της Saatgut-Treuhandverwaltung GmbH και του W. Jäger, καθώς και του Ηνωμένου Βασιλείου και της Επιτροπής.

V — Το πρώτο προδικαστικό ερώτημα

14. Με το ερώτημα αυτό, που το εθνικό δικαστήριο διάρθωσε σε τρία σκέλη, ερωτάται αν μια εταιρία περιορισμένης ευθύνης που διέπεται από το γερμανικό δίκαιο συνιστά οργάνωση κατόχων υπό την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 1768/95 και αν, υπό την ιδιότητα αυτή, μπορεί να επικαλεστεί και τα δικαιώματα της παραγράφου 1 υπέρ των κατόχων, οι οποίοι δεν είναι εταίροι της, αλλά είναι μέλη ενώσεως η οποία έχει την ιδιότητα εταίρου, ή υπέρ των κατόχων οι οποίοι δεν είναι εταίροι της, αλλά της αναθέτουν την αποστολή αυτή έναντι αμοιβής.

A — Οι κατατεθείσες παρατηρήσεις

15. Η Saatgut-Treuhandverwaltung παρατηρεί ότι ο κοινοτικός νομοθέτης δεν όρισε την έννοια της οργάνωσης κατόχων. Προτείνει να δοθεί ευρεία ερμηνεία στον όρο αυτόν, προκειμένου οι κάτοχοι, οι οποίοι, λόγω του μεγάλου αριθμού των οικείων καλλιεργητών, δεν μπορούν να προβάλλουν ατομικώς τα δικαιώματά τους, να έχουν τη δυνατότητα να τα επικαλεστούν από κοινού με άλλους. Προς τούτο αρκεί ότι ο δημιουργός της ποικιλίας ή ο κάτοχος δικαιώματος αποκλειστικής εκμεταλλεύσεως παρέχουν στην οργάνωση εξουσιοδότηση και κατά τον τρόπο αυτόν αποκτούν την ιδιότητα του μέλους. Η εταιρία έχει κατά μείζονα λόγο την εξουσία να ενεργεί εν ονόματι των κατόχων οι οποίοι όχι μόνον της έδωσαν εντολή, αλλά είναι ταυτόχρονα μέλη ενώσεως, η οποία είναι εταίρος της.

16. Ο εναγόμενος φρονεί ότι μια εταιρία περιορισμένης ευθύνης δεν αποτελείται από μέλη υπό την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 1768/95. Από τη χρησιμοποιούμενη ορολογία προκύπτει ότι ο νομοθέτης είχε υπόψη του μια ένωση επαγγελματιών συμφερόντων υπό τη νομική μορφή ενώσεως ή παρεμφερούς οργανωτικής μονάδας, όχι όμως επιχείρηση ανεξάρτητη από νομικής και οργανωτικής απόψεως, που δεν συνδέεται με τα ατομικά συμφέροντα των δημιουργών φυτικών ποικιλιών. Κατά τον εναγόμενο, η ενάγουσα δεν είναι, στην πραγματικότητα, παρά μια επιχείρηση καταπιστευτικής διαχειρίσεως που ενεργεί βάσει καθαρών οικονομικών συμφερόντων.

17. Η Ιταλική Κυβέρνηση εκτιμά ότι μια οργάνωση κατόχων δεν πρέπει να έχει τη μορφή εταιρίας με νομική προσωπικότητα. Αν είχε τη μορφή αυτή, θα έπρεπε να θεωρηθεί τρίτος έναντι κάθε κατόχου και δεν θα ήταν δυνατόν, κατά συνέπεια, να της μεταβιβασθούν τα δικαιώματα που το άρθρο 14 του κανονισμού 2100/94 παρέχει στους κατόχους.

18. Η Επιτροπή φρονεί ότι η επίδικη έννοια πρέπει να ερμηνευθεί ευρέως. Το γεγονός ότι οι κάτοχοι μπορούν ατομικά ή από κοινού σε ομάδα ή μέσω οργανώσεως να επικαλεστούν τα δικαιώματά τους σημαίνει ότι η οργάνωση πρέπει να εξομοιωθεί, όσον αφορά την ικανότητά της να δράσει, προς ατομικό κάτοχο. Εταιρία περιορισμένης ευθύνης που έχει συσταθεί σύμφωνα με το γερμανικό δίκαιο ενεργεί ως «οργάνωση κατόχων» για τα μέλη της και για τα πρόσωπα που ανήκουν σε μια οργανωτική ενότητα η οποία είναι εταίρος της εταιρίας, όχι όμως για τα πρόσωπα τα οποία, χωρίς να έχουν την ιδιότητα εταίρου, της δίδουν εντολή να προβάλλει τα δικαιώματά τους έναντι αμοιβής.

B — Η απάντηση στο προδικαστικό ερώτημα

19. Συμφωνώ με την άποψη της Επιτροπής όσον αφορά την ερμηνεία του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 1768/95. Η έννοια της οργανώσεως κατό-

χων στη διάταξη αυτή είναι τόσο ευρεία, ώστε φαίνεται ότι ο κοινοτικός νομοθέτης θέλησε να περιλάβει όλες τις μορφές οργανώσεως που υπάρχουν στα κράτη μέλη. Πάντως, ανεξαρτήτως της νομικής μορφής της, πρέπει να πληροί όλες τις προϋποθέσεις του κανονισμού αυτού όσον αφορά τη λειτουργία της.

20. Ο κανονισμός 1768/95 θεσπίζει τις προϋποθέσεις εφαρμογής του προνομίου του καλλιεργητή. Σύμφωνα με το άρθρο 3, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του κατόχου που απορρέουν από τις διατάξεις του άρθρου 14 του κανονισμού 2100/94, εκτός από το δικαίωμα αμοιβής η οποία μπορεί να προσδιοριστεί αριθμητικά, δεν μπορούν να αποτελέσουν το αντικείμενο μεταβιβάσεως σε τρίτους.

Κατ' ουσίαν, το άρθρο 14 του κανονισμού 2100/94 παρέχει στον κάτοχο τρία δικαιώματα: την αποζημίωση που οφείλει ο καλλιεργητής ο οποίος κάνει χρήση του προνομίου του, τον έλεγχο της τηρήσεως της νομοθεσίας που ρυθμίζει την παρέκκλιση αυτή και τη λήψη των κατάλληλων πληροφοριών από τον καλλιεργητή και τους μεταποιητές που προέβησαν στην επιλογή του προϊόντος για την περαιτέρω χρήση του.

21. Το άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 1768/95 παρέχει τη δυνατότητα επικλήσεως των δικαιωμάτων αυτών στους κατόχους είτε ατομικά είτε συλλο-

γιατά μαζί με άλλους κατόχους είτε μέσω οργανώσεως κατόχων με έδρα την Κοινότητα σε κοινοτικό, εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο.

Δεν συμφωνώ με την επιχειρηματολογία της Ιταλικής Κυβερνήσεως. Εφόσον όλοι οι εταίροι της είναι κάτοχοι δικαιώματος επί προστατευόμενης φυτικής ποικιλίας και ο εταιρικός σκοπός έγκειται στην προβολή των δικαιωμάτων που απορρέουν από το άρθρο 14 του κανονισμού 2100/94, το γεγονός ότι η εταιρία έχει τη δική της νομική προσωπικότητα δεν αντιβαίνει προς το άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 1768/95, διότι η διάταξη αυτή, όπως ήδη προανέφερα, δεν προβλέπει συγκεκριμένη νομική μορφή για την οργάνωση.

Δεν συμμερίζομαι επίσης την άποψη ότι χωρεί μεταβίβαση των δικαιωμάτων του κατόχου στην εταιρία. Η κτήση της ιδιότητας του εταίρου σε οργάνωση η οποία έχει τη μορφή εταιρίας περιορισμένης ευθύνης δεν συνεπάγεται μεταβίβαση δικαιωμάτων, κατά μείζονα λόγο διότι το άρθρο 3, παράγραφος 1, ορίζει ότι, εκτός από το δικαίωμα αμοιβής η οποία μπορεί ήδη να προσδιοριστεί ποσοτικά, τα λοιπά δικαιώματα τα οποία μπορεί να προβάλει η οργάνωση δεν μπορούν να αποτελέσουν το αντικείμενο μεταβίβασης σε άλλους, εκτός εάν μεταβιβασθούν μαζί με το κοινοτικό δικαίωμα επί φυτικών ποικιλιών.

22. Το άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 1768/95 θέτει πλείονες προϋποθέσεις που έχουν εφαρμογή στις οργα-

νώσεις κατόχων. Καταρχάς, μπορούν να ενεργήσουν μόνον εν ονόματι των μελών τους, τα οποία πρέπει να είναι κάτοχοι δικαιώματος επί φυτικών ποικιλιών. Η προϋπόθεση αυτή αποκλείει τη δυνατότητα να ενεργούν οι οργανώσεις ιδίω ονόματι ή για λογαριασμό τρίτων, όπως συμβαίνει στην περίπτωση της ενάγουσας της κύριας δίκης. Ομοίως, απαγορεύει στους κατόχους αδειών, αποκλειστικής ή όχι εκμεταλλεύσεως, να ανήκουν στις οργανώσεις αυτές, εφόσον αυτοί δεν είναι κάτοχοι δικαιωμάτων επί φυτικών ποικιλιών και, κατά συνέπεια, δεν τους ανήκουν τα δικαιώματα που παρέχει το άρθρο 14 του κανονισμού 2100/94 στους κατόχους για τη ρύθμιση του προνομίου του καλλιεργητή.

Δεύτερον, η ιδιότητα του μέλους της οργανώσεως ή του εταίρου είναι αναγκαία αλλά όχι επαρκής προϋπόθεση, εφόσον μια οργάνωση αντιπροσωπεύει τα μέλη της μόνον εάν της έχουν δώσει γραπτή εντολή. Ο κάτοχος πρέπει να πληροί την προϋπόθεση αυτή κατά την ημερομηνία καταρτίσεως της συστατικής πράξεως ή μεταγενέστερα.

23. Επομένως, υπό την προϋπόθεση ότι οι γερμανικές διατάξεις οι οποίες διέπουν την ίδρυση και τη λειτουργία των εταιριών περιορισμένης ευθύνης καθιστούν δυνατή την πλήρωση των προϋποθέσεων αυτών —διαπίστωση η οποία απόκειται στο εθνικό δικαστήριο— μπορεί μια από τις εταιρίες αυτές να αποτελεί «οργάνωση κατόχων» υπό την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 1768/95.

24. Το ίδιο ισχύει στην περίπτωση κατά την οποία μια οργάνωση κατόχων είναι η ίδια εταιρεία εταιρίας περιορισμένης ευθύνης η οποία έχει ως αντικείμενο την προστασία των δικαιωμάτων των δημιουργών φυτικών ποικιλιών που απορρέουν από το προνόμιο του καλλιεργητή. Πράγματι, εφόσον η οργάνωση ως τέτοια αποτελείται από κατόχους, τότε και η εταιρία μπορεί να ενεργήσει εν ονόματί τους, στο μέτρο που αυτοί της έχουν δώσει ρητή εντολή προς τούτο. Η ερμηνευτική αυτή λύση θα μπορούσε να παράσχει τη δυνατότητα σε οργάνωση κατόχων με έδρα κράτος μέλος να προβάλλει, εντός του κράτους αυτού, τα δικαιώματα των κατόχων, οι οποίοι είναι εγκατεστημένοι εντός άλλου κράτους μέλους και έχουν συστήσει οργάνωση με σκοπό τη συλλογική προστασία των δικαιωμάτων τους.

25. Πάντως, η τήρηση των προϋποθέσεων αυτών απαγορεύει μια οργάνωση κατόχων υπό την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 1768/95 να ασκεί τα δικαιώματα προσώπων τα οποία δεν είναι μέλη της, πράγμα που συμβαίνει στην περίπτωση των προσώπων τα οποία, χωρίς να έχουν την ιδιότητα εταιρίου της Saatgut-Treuhandverwaltung, της έχουν δώσει την εντολή να επικαλείται έναντι αμοιβής τα δικαιώματά τους που συνδέονται με το προνόμιο του καλλιεργητή.

Δεν συμμερίζομαι την άποψη της Saatgut-Treuhandverwaltung, η οποία ισχυρίζεται ότι ο κάτοχος αποκτά την ιδιότητα του μέλους ήδη με την απλή παροχή εντολής. Δεν αμφισβητώ τον πρόσφορο χαρακτήρα της συστάσεως ενώσεως με σκοπό την κοινή προστασία νομίμων συμφερόντων, πλην όμως όταν μια οργάνωση κατόχων

αποκτά τη μορφή εμπορικής κεφαλαιουχικής εταιρίας, ο μόνος τρόπος προσχωρήσεως σ' αυτήν είναι η απόκτηση της ιδιότητας του εταίρου: ο κάτοχος που παρέχει την εντολή προβολής των δικαιωμάτων του έναντι αμοιβής δεν αποκτά από το γεγονός αυτό και μόνον την ιδιότητα εταίρου.

26. Για τους προεκτεθέντες λόγους, φρονώ ότι μια εταιρία περιορισμένης ευθύνης που διέπεται από το γερμανικό δίκαιο μπορεί να αποτελέσει οργάνωση κατόχων υπό την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 1768/95 και, υπό την ιδιότητα αυτή, να επικαλεστεί υπέρ των κατόχων τα δικαιώματα της παραγράφου 1, στο μέτρο που αυτοί έχουν την ιδιότητα εταίρου, της έχουν παράσχει γραπτή εντολή και αυτή ενεργεί εν ονόματί τους. Η εταιρία αυτή μπορεί επίσης να επικαλεστεί τα προαναφερθέντα δικαιώματα εν ονόματι των κατόχων οι οποίοι είναι μέλη ενώσεως που είναι εταιρεία και της έχουν παράσχει γραπτή εντολή. Αντιθέτως, δεν μπορεί να εκπροσωπήσει τα πρόσωπα που δεν είναι ούτε εταίροι της ούτε μέλη ενώσεως η οποία έχει την ιδιότητα εταιρίου.

VI — Το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα

27. Με το ερώτημά του το Oberlandesgericht επιθυμεί να πληροφορηθεί αν οι διατάξεις που παραθέτει σημαίνουν ότι ο κάτοχος κοινοτικού δικαιώματος επί φυτικής ποικιλίας μπορεί να απαιτεί την

παροχή των κατάλληλων πληροφοριών από κάθε καλλιεργητή, προκειμένου να μπορεί, ενδεχομένως, να του ζητεί την καταβολή αμοιβής, οσάκις ο καλλιεργητής αυτός έκανε χρήση του προνομίου, έστω και αν από καμία ένδειξη δεν προκύπτει ότι ο εν λόγω καλλιεργητής χρησιμοποίησε την προστατευόμενη ποιαιλία για μια από τις πράξεις που διαλαμβάνονται στο άρθρο 13, παράγραφος 2, του κανονισμού 2100/94, ιδίως για την παραγωγή ή για κάποιον άλλο σκοπό.

28. Το ερώτημα αυτό συμπίπτει με το προδικαστικό ερώτημα που υπέβαλε το Oberlandesgericht Frankfurt am Main τον Αύγουστο του 2000 και κατέληξε στην υπόθεση C-305/00 (Schulin), στα πλαίσια της οποίας ανέπτυξα τις προτάσεις μου στις 21 Μαρτίου 2002, ενώ εκκρεμεί η έκδοση της απόφασης. Τα πραγματικά περιστατικά στην υπόθεση εκείνη προσομοιάζουν σε μεγάλο βαθμό με αυτά της διαφοράς της κύριας δίκης που εκκρεμεί κατά του W. Jäger, με τη μόνη διαφορά ότι η επιχείρηση Saatgut-Treuhandverwaltung GmbH ήταν τότε η εφεσβλήτη, ενώ στην υπό κρίση υπόθεση είναι η εφεσείουσα.

29. Τον Ιούλιο του 2002 η European Seed Association μου απηύθυνε έγγραφο με το οποίο, αφού διευκρίνισε ότι είχε συμβάλει, κατόπιν αιτήσεως της Γενικής Διευθύνσεως Γεωργίας της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, στον ορισμό της έννοιας του προνομίου του καλλιεργητή που περιλαμβάνεται στον κανονισμό 2100/94 και στον κανονισμό 1768/95, μου εξέθεσε τον σκοπό που επιδίωξε ο κοινοτικός νομοθέτης ρυθμίζοντας την έννοια αυτή και μου ζήτησε να επανεξετάσω την πρόταση που είχα κάνει στο

Δικαστήριο όσον αφορά την απάντηση στο προδικαστικό ερώτημα του Oberlandesgericht Frankfurt am Main.

30. Φαίνεται ότι ο εκπρόσωπος της Saatgut-Treuhandverwaltung προσπάθησε να καταστρατηγήσει τους κανόνες στους οποίους υπόκειται η ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασία, παραγνωρίζοντας έτσι τον δεσμευτικό τους χαρακτήρα.

Γνωρίζοντας την απόφαση Emesa Sugar⁵, με την οποία κρίθηκε ότι ο γενικός εισαγγελέας συμμετέχει δημοσίως και προσωπικώς στη διαδικασία εκδόσεως της αποφάσεως του Δικαστηρίου και τερματίζει τη μεταξύ των διαδίκων συζήτηση, οπότε, λαμβανομένου υπόψη του δικαστικού χαρακτήρα της συνεργασίας του, οι πράξεις του δεν υπόκεινται σε αντίκρουση, η ενάγουσα της κύριας δίκης εφάρμοσε προσφύη στρατηγική. Επειδή σε μια πρώτη διαδικασία, στα πλαίσια της οποίας υποβλήθηκε το ίδιο ερώτημα⁶, με την άποψη που υποστήριξα ως γενικός εισαγγελέας δεν ακολουθούσα τη συλλογιστική της και δεν συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις που απαιτεί η νομολογία⁷ για να διαταχθεί η επανάληψη της προφορικής διαδικασίας σύμφωνα με το άρθρο 61 του Κανονισμού Διαδικασίας, αποφάσισε να παραιτηθεί από τη δίκη, προκειμένου να αποτρέψει το ενδεχόμενο να αποφανθεί το Δικαστήριο χωρίς να λάβει υπόψη τις παρατηρήσεις της σχετικά με τις προτά-

5 — Διάταξη της 4ης Φεβρουαρίου 2000, C-17/98 (Συλλογή 2000, σ. I-665).

6 — Προπαρατεθείσα υπόθεση Schulin.

7 — Βλ. τις προτάσεις που ανέπτυξα στις 11 Ιουλίου 2002 στην υπόθεση C-466/00, Arben Kaba, σημεία 108 και 109.

σεις του γενικού εισαγγελέα. Θα μπορούσε έτσι να ενισχύσει τα επιχειρήματά της στην επόμενη διαφορά, η οποία αφορούσε το ίδιο επίδικο ζήτημα.

Για να ενισχύσει τη θέση της, απευθύνθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου και ζήτησε τη διαγραφή της υποθέσεως Schulz και, επικουρικώς, να μην εκδοθεί απόφαση στην υπόθεση εκείνη πριν από την προφορική διαδικασία στην παρούσα υπόθεση. Μολονότι το Γερμανικό δικαστήριο, το Oberlandesgericht Frankfurt am Main, απέρριψε την αίτηση παραίτησής και διατήρησε το προδικαστικό ερώτημα που είχε υποβάλει, η καθυστέρηση στην απονομή της δικαιοσύνης, εγγενής λόγω του μεγάλου αριθμού των εκκρεμών υποθέσεων, εννόησε την ενάγουσα της κύριας δίκης, εφόσον μπόρεσε να αναπτύξει τις προφορικές παρατηρήσεις της στην παρούσα υπόθεση πριν το Δικαστήριο αποφανθεί επί της ουσίας όσον αφορά την προηγούμενη υπόθεση. Το αποτέλεσμα αυτό είναι θετικό, εφόσον συμβάλλει στη βελτίωση της ποιότητας της έννομης προστασίας, πλην όμως πρέπει να υπομνησθεί η αρχή της δικονομικής εντιμότητας την οποία οφείλουν οι διάδικοι στα δικαιοδοτικά όργανα —εν προκειμένο όχι μόνον στο Δικαστήριο, αλλά και στους Γερμανούς δικαστές— καθώς και η αρχή της αλληλεγγύης και του σεβασμού όσων αναζητούν έννομη προστασία, η οποία, λαμβανομένων υπόψη της περιπλοκότητας και της συνεχούς αυξήσεως των διαφορών πάσης φύσεως, επιβάλλει αυτός που ασκεί ένδικο βοήθημα να μην ενεργεί καταχρηστικά, ανεξαρτήτως της λήψεως όλων των απαιτούμενων μέτρων για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων του, ώστε να μην επηρεάζει τη διάρκεια ή το βάθος του ελέγχου των αιτημάτων των άλλων προσώπων. Τούτο σημαίνει ότι και το δικαίωμα για αποτελεσματική έννομη προστασία έχει τα όριά του. Υπό τις συνθήκες υπό τις οποίες ασκείται σήμερα

η δικαιοδοτική λειτουργία στον δυτικό κόσμο, τα όρια αυτά αντικατοπτρίζονται στο γεγονός ότι, λόγω του περιορισμένου χρόνου τον οποίον διαθέτουν οι δικαστές για να ικανοποιήσουν τα αιτήματα που τους υποβάλλονται, κάθε διάδικος πρέπει να υποβάλει το αίτημά του, χωρίς να μειώνονται οι εγγυήσεις που διαθέτει αλλά και χωρίς να θίγεται το δικαίωμα των συμπολιτών του για πρόσβαση στο δικαστήριο, αποφεύγοντας να ασκήσει περιττά ή εκπρόθεσμα, άκρως περιπλοκά, συγχυμένα ως προς τη μορφή τους ή υπερβολικά μακροσκελή ένδικα βοηθήματα, και χωρίς να πολλαπλασιάζει τις διαδικασίες για να εξασφαλίσει την πλήρη επικράτηση του δικού του αποκλειστικά συμφέροντος⁸.

A — Οι κατατεθείσες παρατηρήσεις

31. Η Saatgut-Treuhandverwaltung υποστηρίζει ότι το άρθρο 14, παράγραφος 3, έκτη περίπτωση, του κανονισμού 2100/94 σε συνδυασμό με το άρθρο 8, παράγραφος 2, του κανονισμού 1768/95, παρέχει στον κάτοχο κοινοτικού δικαιώματος επί φυτικής ποικιλίας τη δυνατότητα να απαιτεί από κάθε καλλιεργητή να του αναφέρει αν έκανε χρήση του προνομίου και να του διευκρινίζει το μέγεθος της σχετικής πράξεως, έστω και αν δεν διαπιστώνεται ότι κατά το παρελθόν χρησιμοποιήθηκε στον αγρό εκμεταλλεύσεώς του προστατευόμενη ποικιλία. Προς στήριξη της ερμηνείας αυτής, η ενάγουσα παραθέτει τουλάχιστον δέκα αποφάσεις πρωτοβάθμων γερμανικών δικαστηρίων, τα οποία αποφάνθηκαν προσφάτως προς την κατεύθυνση αυτή.

8 — Απαντώντας στο ερώτημα που του έθεσε κατά την προφορική διαδικασία, ο εκπρόσωπος της Saatgut-Treuhandverwaltung αναγνώρισε ότι η άσκηση αγωγής, η ακολουθήσασα πρόθεση παραίτησής και η διατήρηση παρεμφερών αγωγών στο πλαίσιο άλλων διαφορών εντάσσονταν σε «στρατηγική» που αποσκοπούσε στην απάντηση στις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα.

Ο κάτοχος δικαιώματος επί φυτικής ποικιλίας δεν είναι, κατ' αρχήν, σε θέση να προσκομίσει την παραμικρή απόδειξη ότι ο καλλιεργητής χρησιμοποίησε σε αγρό της εκμεταλλεύσεώς του το προϊόν της συγκομιδής προστατευόμενης ποικιλίας με σκοπό τον πολλαπλασιασμό. Θεωρητικά, το γεγονός ότι ο καλλιεργητής αγόρασε ήδη μια φορά σπόρο ποικιλίας, ο οποίος έχει πιστοποιηθεί ως νέος, από ένα προμηθευτή συνιστά ένδειξη περί του ότι ο εν λόγω καλλιεργητής θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει εκ νέου το προϊόν της συγκομιδής. Πάντως, στην πράξη, ο κάτοχος δεν έχει τα μέσα να προσκομίσει την απόδειξη αυτή, εφόσον, δεδομένου ότι δεν διατηρεί εμπορικές σχέσεις με τους καλλιεργητές, δεν γνωρίζει ποιος καλλιεργητής αγόρασε ήδη μια φορά πιστοποιημένο σπόρο της φυτικής ποικιλίας του. Ο κάτοχος παρέχει τον βασικό ή τον προβασικό σπόρο της ποικιλίας σε ένα κέντρο πολλαπλασιασμού για να παραχθούν σπόροι προκειμένου να διατεθούν στο εμπόριο. Στη συνέχεια, ο πιστοποιημένος σπόρος πωλείται στους συνεταιρισμούς ή στους εμπόρους χονδρικής πωλήσεως, οι οποίοι τον πωλούν με τη σειρά τους στους κατ' ιδίαν καταναλωτές μέσω εμπόρων λιανικής πωλήσεως και μεταπωλητών. Η Saatgut-Treuhandverwaltung διευκρινίζει ότι τίποτε δεν απαγορεύει στον καλλιεργητή ο οποίος αγόρασε τον πιστοποιημένο σπόρο να χρησιμοποιήσει το προϊόν της συγκομιδής για πολλαπλασιασμό κατά τη διάρκεια περισσοτέρων περιόδων εμπορίας, ιδίως όταν πρόκειται για δημητριακά.

32. Ο εκπρόσωπος του Ηνωμένου Βασιλείου συνέστησε, κατά την προφορική διαδικασία, τη γραμματική ερμηνεία του άρθρου 14, παράγραφος 3, έκτη περίπτωση, του κανονισμού 2100/94 και του άρθρου 8 του κανονισμού 1768/95. Δεδομένου ότι οι διατάξεις αυτές δεν διακρίνουν μεταξύ των καλλιεργητών εν γένει και των καλλιεργητών οι οποίοι χρησιμο-

ποίησαν στην εκμετάλλευσή τους προστατευόμενη φυτική ποικιλία, δεν είναι δυνατόν να συναχθεί το συμπέρασμα ότι μόνον οι τελευταίοι είναι υποχρεωμένοι να παράσχουν τις πληροφορίες που ζητεί ο κάτοχος. Επιπλέον, εάν ο σκοπός που επιδιώκει η ρύθμιση έγκειται στο να εξασφαλισθεί ότι ο κάτοχος ασκεί το δικαίωμά του για δίκαιη αμοιβή σε αντιστάθμισμα του προνομίου του καλλιεργητή, ο απλούστερος και πλέον πρακτικός τρόπος να λάβει τις επιμαχες πληροφορίες είναι να ρωτήσει απευθείας τους καλλιεργητές που φυτεύουν σπόρους.

33. Ο εναγόμενος, η Ιταλική Κυβέρνηση και η Επιτροπή συμφωνούν ότι η εφαρμογή του άρθρου 8, παράγραφος 2, στοιχεία β' και γ', απαιτεί να έχει αγοραστεί σπόρος προστατευόμενης ποικιλίας ή να προκύπτει από τις ενδείξεις ότι το προϊόν της συγκομιδής χρησιμοποιήθηκε, οπότε ο κάτοχος οφείλει να διευκρινίσει στην αίτηση πληροφοριών τα στοιχεία που του δημιούργησαν την πεποίθηση αυτή.

Η Επιτροπή προσθέτει ότι η άσκηση του προνομίου του καλλιεργητή προϋποθέτει, προφανώς, την ύπαρξη σχέσεως μεταξύ κατόχου και καλλιεργητή, εφόσον πριν χρησιμοποιηθούν εκ νέου προϊόντα της συγκομιδής προστατευόμενης ποικιλίας, τα δύο μέρη πρέπει να έχουν συνάψει συμφωνία για την πρώτη χρήση, είτε άμεσα είτε έμμεσα, διά της αγοράς σπόρων από προμηθευτή. Η Επιτροπή φρονεί ότι ο κάτοχος έχει, κατά κανόνα, πρόσβαση στα στοιχεία που αφορούν τις συναλλαγές σχετικά με τις προστατευόμενες ποικιλίες του. Σε αντίθετη περίπτωση, το ασφαλέστερο μέσο γ' αυτόν θα ήταν να απευθυνθεί στους εμπόρους χονδρικής πωλήσεως σπόρων ή στους λοιπούς προμηθευτές που διαθέτουν στο εμπόριο τα προϊόντα αυτά, προτού θελήσει να επιβάλει επιτακτική υποχρέωση παροχής πληροφοριών σε όλους τους καλλιεργητές.

B — Απάντηση στο προδικαστικό ερώτημα

34. Αφού μελέτησα προσεκτικά τις γραπτές και προφορικές παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο στα πλαίσια της υποθέσεως αυτής, δεν βλέπω κανένα λόγο να τροποποιήσω τη γνώμη που διατύπωσα στις προτάσεις που ανέπτυξα στην προπαρατεθείσα υπόθεση C-305/00.

35. Κατά την πέμπτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 2100/94, με αυτόν σκοπείται η ενίσχυση της προστασίας όλων των δημιουργών, σε σχέση με την προστασία της οποίας ετύγχαναν το 1994, προκειμένου να ενθαρρυνθεί η επιλογή και η ανάπτυξη νέων ποικιλιών.

Το άρθρο 13 αναφέρει με ακρίβεια τις εμπορικές πράξεις για τις οποίες απαιτείται η συγκατάθεση του κατόχου και οι οποίες αφορούν τόσο τις ενέργειες σχετικά με τα συστατικά μιας ποικιλίας όσο και το συγκομισθέν υλικό (τα άνθη και τους καρπούς, για παράδειγμα) και εκτείνονται από τον πολλαπλασιασμό μέχρι την αποθήκευση.

36. Η άσκηση των κοινοτικών δικαιωμάτων επί φυτικών ποικιλιών πρέπει να υπόκειται στους περιορισμούς που προβλέπονται σε διατάξεις θεσπιζόμενες για λόγους δημοσίου συμφέροντος. Επειδή η προστασία της γεωργικής παραγωγής εξυπηρετεί το συμφέρον αυτό, το άρθρο 14 του κανονισμού επέτρεψε στους καλλιεργητές να χρησιμοποιούν, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, το προϊόν της

συγκομιδής τους για σκοπούς αναπαραγωγής. Μεταξύ των είκοσι περίπου ειδών που απαριθμούνται στην παράγραφο 2, για τα οποία ισχύει το προνόμιο, απαντούν ορισμένα των οποίων η καλλιέργεια είναι πολύ διαδεδομένη, όπως το κριθάρι, το σιτάρι και η πατάτα.

Η δυνατότητα αυτή περιορίζει, αναμφίβολα, τα δικαιώματα του κατόχου να εκμεταλλεύεται την ποικιλία που κατόρθωσε να δημιουργήσει ή που ανακάλυψε χάρη στις προσπάθειές του. Ο νομοθέτης θεώρησε ότι ήταν αναγκαίο να προστατευθούν τα έννομα συμφέροντα του δημιουργού και του καλλιεργητή και, προς τούτο, το άρθρο 14 προβλέπει ορισμένους κανόνες εφαρμογής που βασίζονται σε ορισμένα κριτήρια, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται η υποχρέωση καταβολής δίκαιης αμοιβής στον κάτοχο.

37. Όπως έχω ήδη αναφέρει στις προτάσεις επί της υποθέσεως C-305/00, Schulin, φαίνεται ότι ορισμένοι καλλιεργητές αισθάνονται ότι τους έβλαψε η ρύθμιση αυτή, καθόσον θεωρούν ότι περιορίζει την παραδοσιακή πρακτική του τομέα που συνίσταται στη διατήρηση ενός τμήματος του προϊόντος της συγκομιδής προκειμένου να χρησιμοποιηθεί ελεύθερα ως πολλαπλασιαστικό υλικό για την επόμενη συγκομιδή. Είναι ωστόσο βέβαιον ότι, χάρη στη δραστηριότητα των δημιουργών, πραγματοποιήθηκαν σημαντικές πρόοδοι στην ανάπτυξη νέων φυτικών ποικιλιών που επέτρεψαν την αύξηση της αποδόσεως και τη βελτίωση της ποιότητας της γεωργικής παραγωγής.

Δεδομένου ότι μόνον οι καλλιεργητές που επέρχονται προστατευόμενη ποικιλία στην εκμετάλλευσή τους είναι υποχρεωμένοι να καταβάλουν αμοιβή στον δημιουργό οσάκις χρησιμοποιούν το προϊόν της συγκομιδής τους για σκοπούς αναπαραγωγής, οι καλλιεργητές που χρησιμοποιούν μη πιστοποιημένους σπόρους απαλλάσσονται από την υποχρέωση παροχής πληροφοριών στον κάτοχο και καταβολής αμοιβής σε αυτόν.

38. Το άρθρο 14 του κανονισμού 2100/94, το οποίο αναγνωρίζει το προνόμιο του καλλιεργητή, αναθέτει αποκλειστικά στον κάτοχο την ευθύνη του ελέγχου της τηρήσεως του κανόνα αυτού και των διατάξεων που θεσπίζονται προς εφαρμογή του, χωρίς την αρωγή επίσημων οργανισμών. Ο κάτοχος μπορεί απλώς να ελπίζει ότι οι ασκούντες τον έλεγχο της γεωργικής παραγωγής θα θέσουν στη διάθεσή του τα αναγκαία στοιχεία, αν τα έχουν συλλέξει κατά τη συνήθη επιτέλεση της αποστολής τους και υπό την προϋπόθεση ότι δεν θα χρειαστεί να υποστούν νέες επιβαρύνσεις ή να πραγματοποιήσουν πρόσθετα έξοδα.

Για τη διευκόλυνση του ελέγχου αυτού, ο οποίος θα ήταν στην πράξη αδύνατος υπό τις συνθήκες αυτές, το άρθρο 14, παράγραφος 3, έκτη περίπτωση, του κανονισμού 2100/94 και το άρθρο 8 του κανονισμού 1768/95 επιβάλλουν στον καλλιεργητή την υποχρέωση παροχής στον κάτοχο, κατόπιν σχετικής αιτήσεώς του ή σε εκτέλεση συμβατικής ρήτρας, των πληροφοριών που απαιτούνται για να καθοριστεί αν πρέπει να λάβει αμοιβή, καθώς και το ύψος αυτής. Η εν λόγω υποχρέωση παροχής πληροφοριών κατόπιν αιτήσεως του κατόχου βαρύνει και τους μεταποιητές.

Επιπλέον, όπως προκύπτει από την ανάλυση που αφιέρωσα στην απάντηση στο πρώτο ερώτημα, το άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 1768/95 παρέχει στους κατόχους τη δυνατότητα να οργανωθούν για να προβάλουν από κοινού τα δικαιώματά τους που απορρέουν από το προνόμιο του καλλιεργητή.

39. Από την κανονιστική αυτή ρύθμιση ανακύπτει το ζήτημα σε ποιους καλλιεργητές επιβάλλεται η εν λόγω υποχρέωση παροχής πληροφοριών: σε όλους τους καλλιεργητές, από το γεγονός και μόνον της ιδιότητάς τους, όπως υποστηρίζουν η εταιρία Saatgut Treuhandverwaltung και η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, ή, όπως προτείνουν ο W. Jäger, η Ιταλική Κυβέρνηση και η Επιτροπή, σε εκείνους οι οποίοι, κατά το παρελθόν, έσπειραν ή φύτευσαν στην εκμετάλλευσή τους πολλαπλασιαστικό υλικό της οικείας προστατευόμενης ποικιλίας.

Κατά τη γνώμη μου, ορθή είναι η τελευταία ερμηνεία.

40. Θα επιθυμούσα να τονίσω ένα σημείο το οποίο, καιτόι προφανές, διέλαθε της προσοχής των αντιπροσώπων της Saatgut-Treuhandverwaltung και του εκπροσώπου του Ηνωμένου Βασιλείου: με τον κανονισμό 2100/94 δεν επιδιώκεται η ρύθμιση ενός τομέα της γεωργικής παραγωγής, αλλά η καθιέρωση κοινοτικού συστήματος προστασίας των φυτικών ποικιλιών. Κατά συνέπεια, όταν οι διατάξεις του αναφέρονται στον καλλιεργητή, δεν αφορούν κάθε

αγρότη που ασκεί τη δραστηριότητά του στο έδαφος της Ενώσεως, αλλά μόνον αυτόν που εμπίπτει στο προσωπικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού, το οποίο αποτελείται από εκείνους οι οποίοι χρησιμοποιούν στην εκμετάλλευσή τους προστατευόμενες φυτικές ποικιλίες.

41. Από το γράμμα του άρθρου 14, παράγραφοι 1 και 2, προκύπτει ότι του προνομίου μπορούν να τύχουν μόνον οι καλλιεργητές οι οποίοι πληρούν ορισμένες προϋποθέσεις, όπως α) να έχουν σπείρει ή φυτεύσει σε αγρό της εκμεταλλεύσεώς τους πολλαπλασιαστικό υλικό προστατευόμενης ποικιλίας, β) να έχουν πραγματοποιήσει συγκομιδή και γ) να καλλιέργησαν ποικιλία που αντιστοιχεί σε μια από τις απαριθμούμενες γεωργικές φυτικές ποικιλίες. Εάν χρησιμοποιούν το προϊόν της συγκομιδής αυτής, είναι υποχρεωμένοι να καταβάλλουν στον κάτοχο αμοιβή και να του παρέχουν τις κατάλληλες πληροφορίες για τον υπολογισμό της αμοιβής αυτής.

42. Ο κανονισμός 1768/95 έχει ως μοναδικό σκοπό την εφαρμογή του άρθρου 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 2100/94, διατάξεως η οποία ορίζει τις προϋποθέσεις εφαρμογής της παρεκκλίσεως υπέρ του καλλιεργητή και προστατεύει συναφώς τα έννομα συμφέροντα του καλλιεργητή και του δημιουργού της φυτικής

ποικιλίας. Λαμβανομένου υπόψη του περιορισμένου αντικειμένου του κανονισμού αυτού, είμαι κατά μείζονα λόγο της γνώμης ότι ο καλλιεργητής στον οποίο επιβάλλει ορισμένες υποχρεώσεις δεν μπορεί να είναι κάθε αγρότης στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Αντιθέτως, μπορεί να είναι ένας αγρότης στον οποίο εφαρμόζεται η ρύθμιση αυτή, δηλαδή αγρότης ο οποίος απέκτησε πολλαπλασιαστικό υλικό μιας από τις προστατευόμενες φυτικές ποικιλίες που απαριθμούνται στο άρθρο 14, παράγραφος 2, του κανονισμού 2100/94.

Κατά συνέπεια, οι καλλιεργητές που υπέχουν την υποχρέωση παροχής πληροφοριών είναι αποκλειστικά εκείνοι οι οποίοι απέκτησαν στο παρελθόν πολλαπλασιαστικό υλικό από την οικεία προστατευόμενη ποικιλία. Θεωρώ αυτονόητο ότι η επιβάρυνση αυτή δεν μπορεί να επιβληθεί σε εκείνους οι οποίοι ουδέποτε αγόρασαν τέτοιο υλικό, καθόσον δεν θα μπορούσαν να το καλλιεργήσουν ούτε να λάβουν από αυτό συγκομιδή δυνάμενη να χρησιμοποιηθεί για σκοπούς αναπαραγωγής στην εκμετάλλευσή τους.

43. Το άρθρο 8 του κανονισμού 1768/95 ρυθμίζει διεξοδικά το περιεχόμενο της υποχρεώσεως παροχής πληροφοριών, η οποία αφορά τον καλλιεργητή, ο οποίος είναι σε θέση να χρησιμοποιήσει το προϊόν της συγκομιδής που ελήφθη από την καλλιέργεια πολλαπλασιαστικού υλικού προστατευόμενης ποικιλίας. Κατά την παράγραφο 1, οι λεπτομέρειες των πληροφοριών που θα πρέπει να παράσχει ο καλλιεργητής προς τον κάτοχο μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο συμβάσεως μεταξύ του κατόχου και του καλλιεργητή. Πρόκειται για επικουρική σύμβαση ως προς την κύρια σύμβαση, με την οποία ο κάτοχος ή ο εκπρόσωπός του παρέχει την άδεια στον καλλιεργητή να τελέσει μια

9 — Υπό τις συνθήκες αυτές, εάν ο νομοθέτης είχε την πρόθεση να καλύψει το σύνολο των καλλιεργητών της Κοινότητας, θα έπρεπε να το διευκρινίσει, ορίζοντας ειδικά ότι υπέχουν όλοι την υποχρέωση ενημερώσεως των κατόχων, ανεξαρτήτως του αν έχουν φυτεύσει ή όχι στην εκμετάλλευσή τους τον πιστοποιημένο σπόρο μιας από τις φυτικές ποικιλίες που απαριθμούνται στο άρθρο 14, παράγραφος 2, του κανονισμού 2100/94. Εν πάση περιπτώσει, υπάρχουν εκφράσεις με ευρύτερη σημασιολογική έννοια τις οποίες θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει ο νομοθέτης, όπως: όλοι οι καλλιεργητές, κάθε καλλιεργητής, todos los agricultores, cualquier agricultor, tous les agriculteurs, l'ensemble des agriculteurs, chaque agriculteur, all farmers, every farmer, alle Landwirte ή jeder Landwirt.

από τις πράξεις που διαλαμβάνονται στο άρθρο 13, παράγραφος 2, του κανονισμού 2100/94, ήτοι, συνήθως, τη γεωργική παραγωγή.

44. Ελλείπει επικουρικής συμβάσεως σχετικής με το λεπτομερές περιεχόμενο των πληροφοριών που πρέπει να παρασχεθούν, υφίσταται έννομη σχέση μεταξύ, αφενός, του κατόχου, του εκπροσώπου ή των εμπόρων που είναι εξουσιοδοτημένοι να πωλούν το πολλαπλασιαστικό υλικό της προστατευόμενης ποικιλίας του και, αφετέρου, του καλλιεργητή ο οποίος αποκτά το υλικό αυτό.

Δεδομένου ότι ο κάτοχος οφείλει να ελέγχει αν οι καλλιεργητές και οι λοιποί επιχειρηματίες σέβονται τα δικαιώματά του, πρέπει να μεριμνά πρωτίστως για να υπάρχουν ίχνη των συναλλαγών σχετικά με το πολλαπλασιαστικό υλικό των προστατευόμενων φυτικών ποικιλιών του και, ειδικότερα, των ειδών για τα οποία ο καλλιεργητής μπορεί να ασκήσει το προνόμιό του να χρησιμοποιήσει το προϊόν της συγκομιδής για νέες σπορές ή φυτεύσεις.

45. Το Ηνωμένο Βασίλειο και, ιδίως, η ενάγουσα υποστηρίζουν ότι είναι πρακτικώς αδύνατον να πληροφορηθούν οι κάτοχοι ποιοι καλλιεργητές είχαν αγοράσει σπόρο των προστατευόμενων ποικιλιών τους, διότι παρέχουν άδειες για την αναπαραγωγή και δεν ενδιαφέρονται για τις μεταγενέστερες ενέργειες. Η Saatgut-Treuhandverwaltung παρατήρησε κατά την προφορική διαδικασία ότι η αξίωση των κατόχων να δεσμεύσουν με σύμβαση τους επιχειρηματίες οι οποίοι δραστηριοποιούνται στη διανομή και τη διάθεση των

σπόρων στο εμπόριο είναι αντίθετη προς το άρθρο 81 ΕΚ.

46. Δεν συμμερίζομαι την άποψη αυτή. Είναι γεγονός ότι, δυνάμει του άρθρου 27 του κανονισμού 2100/94, το κοινοτικό δικαίωμα επί φυτικών ποικιλιών μπορεί να αποτελέσει, στο σύνολό του ή στα μέρη του, αντικείμενο συμβατικώς παρεχομένων δικαιωμάτων εκμεταλλεύσεως, αποκλειστικών ή μη. Πάντως, τίποτε δεν εμποδίζει τον κάτοχο, όταν χορηγεί την άδεια, να θέσει τους πλέον πρόσφορους για το δικαίωμά του όρους και περιορισμούς. Εν πάση περιπτώσει, ο κανονισμός αυτός του παρέχει τη δυνατότητα να επικαλείται τα δικαιώματα που χορηγεί η κοινοτική προστασία των φυτικών ποικιλιών έναντι του κατόχου άδειας εκμεταλλεύσεως που παραβιάζει τις ρήτρες της συμβάσεως.

47. Στα ανωτέρω πρέπει να προστεθεί ότι είναι αδύνατον να εκτιμηθεί γενικώς και αορίστως αν οι όροι τους οποίους μπορούν να επιβάλλουν οι κάτοχοι κοινοτικών δικαιωμάτων επί φυτικών ποικιλιών στους κατόχους άδειας, ώστε να εξασφαλίσουν τον σεβασμό των δικαιωμάτων τους που απορρέουν από το προνόμιο του καλλιεργητή, ενδέχεται να είναι αντίθετοι προς το άρθρο 81 ΕΚ. Πρέπει να εξετάζεται σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση αν πρόκειται για συμφωνίες, αποφάσεις ή παράνομες πρακτικές και, στη συνέχεια, να διαπιστώνεται αν έχουν εφαρμογή οι εξαιρέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 81, παράγραφος 3, ΕΚ.

48. Το άρθρο 8, παράγραφος 2, στοιχεία α' έως στ', του κανονισμού 1768/95 αναφέρει τα θεωρούμενα χρήσιμα στοιχεία που ο καλλιεργητής πρέπει να παράσχει στον κάτοχο, ελλείψει συμβάσεως, μεταξύ

των οποίων περιλαμβάνονται, πρώτον, το όνομα του ενδιαφερομένου, ο τόπος κατοικίας του και η διεύθυνση της εκμεταλλεύσεως.

Νομίζω ότι τα στοιχεία αυτά δεν μπορούν να θεωρηθούν περιττά, έστω και αν το γεγονός ότι ο κάτοχος απευθύνεται, άμεσα ή μέσω της οργανώσεως στην οποία ανήκει, στον καλλιεργητή, σημαίνει ότι έχει ήδη στη διάθεσή του κάποια στοιχεία. Η υποχρέωση του καλλιεργητή να τα συμπεριλάβει στην έκθεσή του μπορεί να εξηγηθεί, αφενός, από την ανάγκη προσδιορισμού του φακέλου και, αφετέρου, από το συμφέρον του αποδέκτη να εξακριβώσει ή να συμπληρώσει τα ως άνω στοιχεία.

49. Δεύτερον, ο καλλιεργητής πρέπει να αναφέρει αν έκανε χρήση του προνομίου για μια ποικιλία του κατόχου. Πιστεύω ότι η διάταξη αυτή επιβεβαιώνει το ότι ο κάτοχος, όταν ζητεί πληροφορίες από τον καλλιεργητή, γνωρίζει ότι για τον καλλιεργητή αυτόν υφίσταται το ενδεχόμενο να έχει χρησιμοποιήσει το προϊόν της συγκομδής του, ήτοι ότι ο καλλιεργητής αυτός έχει αγοράσει προηγουμένως πολλαπλασιαστικό υλικό από την προστατευόμενη ποικιλία του.

50. Τρίτον, αν χρησιμοποίησε το προϊόν της συγκομδής του στην εκμετάλλευσή του, πρέπει να προσδιορίσει την ποσότητα του προϊόντος αυτού στην έκθεσή του, προκειμένου να καταστήσει δυνατό τον υπολογισμό της αμοιβής που πρέπει να καταβάλει στον κάτοχο. Σε μια τέτοια περίπτωση, αν χρησιμοποίησε τις υπηρεσίες τρίτων, είναι επίσης υποχρεωμένος να παράσχει τα στοιχεία που αφορούν εκείνους οι οποίοι επεξεργάστηκαν το προϊόν με σκοπό τη μετέπειτα χρησιμοποίησή του.

51. Τέταρτον, αν δεν μπορούν να επιβεβαιωθούν οι περιστάσεις της χρησιμοποίησης του προϊόντος της συγκομδής και η χρησιμοποιηθείσα ποσότητα, ο καλλιεργητής πρέπει να γνωστοποιήσει τη βάσει αδείας χρησιμοποιηθείσα ποσότητα πολλαπλασιαστικού υλικού της ποικιλίας του κατόχου, καθώς και τα στοιχεία του προμηθευτή.

Κατά την προφορική διαδικασία, ο εκπρόσωπος της Saatzgut-Treuhandverwaltung εξέθεσε ότι το γεγονός ότι ο καλλιεργητής οφείλει να παράσχει, στην περίπτωση αυτή, τα στοιχεία του προμηθευτή, επιβεβαιώνει την άποψη ότι ο κάτοχος δεν γνωρίζει τα στοιχεία αυτά. Εντούτοις, δεν συμφωνώ με την ερμηνεία αυτή. Νομίζω ότι, όταν ο καλλιεργητής αποκτήσει πολλαπλασιαστικό υλικό προστατευόμενης ποικιλίας αλλά δεν κάνει χρήση του προνομίου, είναι σημαντικό για τον κάτοχο να γνωρίζει την ποσότητα που χρησιμοποιήθηκε σε σχέση με την ποσότητα που αγοράστηκε και, ενόψει εξακριβώσεως των στοιχείων, ποιος είναι ο προμηθευτής.

52. Όσον αφορά τον έλεγχο που ασκούν οι κάτοχοι, το άρθρο 14 του κανονισμού 1768/95 επιβάλλει στους καλλιεργητές την υποχρέωση να διατηρούν τα τιμολόγια και τις επισημάνσεις τουλάχιστον για τα τρία έτη που προηγούνται της τρέχουσας περιόδου εμπορίας, δηλαδή για το διάστημα το οποίο μπορεί να αφορά η αίτηση του κατόχου για παροχή πληροφοριών σχετικά με τη χρήση του προϊόντος της συγκομδής.

53. Το άρθρο 8, παράγραφοι 5 και 6, του κανονισμού 1768/95 παρέχει στον κάτοχο

τη δυνατότητα, αντί να απευθύνει αίτηση στον καλλιεργητή, να αποστέλλει την αίτηση αυτή στους συνεταιρισμούς, στους μεταποιητές ή στους προμηθευτές βάσει αδειάς πολλαπλαστικού υλικού προστατευομένων ποικιλιών του, οσάκις οι ως άνω συνεταιρισμοί, μεταποιητές και προμηθευτές έχουν εξουσιοδοτηθεί από τους ενδιαφερομένους να παρέχουν τις πληροφορίες αυτές, οπότε δεν είναι αναγκαίο να προσδιορίζεται ατομικώς η ταυτότητα των καλλιεργητών.

Οι διατάξεις αυτές επιβεβαιώνουν επίσης, αφενός, ότι, για να μπορεί ο κάτοχος να ασκήσει εγκύρως το δικαίωμα πληροφόρησης σχετικά με κάποια ποικιλία, πρέπει ο καλλιεργητής να έχει καλλιεργήσει προηγουμένως πολλαπλασιαστικό υλικό της ποικιλίας αυτής και, αφετέρου, ότι ο κάτοχος γνωρίζει ποιο είναι εκείνοι που προμηθεύουν και προμήθευσαν, επί πλείονες περιόδους εμπορίας, πολλαπλασιαστικό υλικό σε ορισμένους καλλιεργητές.

54. Το άρθρο 8, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 1768/95, το οποίο καθορίζει τις περιόδους εμπορίας κατά τις οποίες ο καλλιεργητής οφείλει να παράσχει τις πληροφορίες σχετικά με τη χρήση του προνομίου, επιβεβαιώνει τον καθοριστικό ρόλο που διαδραματίζει ή καλείται να διαδραματίσει ο κάτοχος στην αλυσίδα της εμπορίας των προστατευομένων φυτικών ποικιλιών του. Κατά τη διάταξη αυτή, η πρώτη περίοδος εμπορίας στην οποία θα αναφέρονται οι πληροφορίες θα πρέπει να είναι η περίοδος κατά την οποία υποβλήθηκε η πρώτη αίτηση παροχής πληροφοριών σχετικά με την εν λόγω ποικιλία ή ποικιλίες και τον εν λόγω καλλιεργητή, με την προϋπόθεση ότι ο κάτοχος θα έχει λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα φροντίζοντας ώστε ο καλλιεργητής, κατά την απόκτηση του πολλαπλασιαστι-

κού υλικού της ποικιλίας ή των ποικιλιών πριν ή κατά τη στιγμή εκείνη, να είναι ενήμερος τουλάχιστον σχετικά με την κατάθεση της αίτησης για την παραχώρηση κοινοτικού δικαιώματος επί φυτικών ποικιλιών ή σχετικά με την παραχώρηση ενός τέτοιου δικαιώματος αλλά και σχετικά με τις συνθήκες που αφορούν τη χρήση αυτού του πολλαπλασιαστικού υλικού.

55. Από τη διάταξη αυτή προκύπτει σαφώς, αφενός, ότι ο κάτοχος μπορεί να ζητεί πληροφορίες από τον καλλιεργητή μόνον εφόσον αυτός έχει αγοράσει εν γνώσει του προστατευόμενη φυτική ποικιλία και, αφετέρου, ότι ο κάτοχος έχει ορισμένες υποχρεώσεις έναντι του καλλιεργητή επ' ευκαιρία της πώλησής του σπόρου. Κατά συνέπεια, πρέπει να απορριφθούν επί της ουσίας τα επιχειρήματα της Saatgut-Treuhandverwaltung ότι όλοι οι καλλιεργητές είναι υποχρεωμένοι να παράσχουν πληροφορίες στους κατόχους —ανεξαρτήτως του αν έχουν αγοράσει ή όχι σπόρους προστατευομένων ποικιλιών— και ότι είναι αδύνατον για τον κάτοχο να γνωρίζει ποιος καλλιεργητής τους αγόρασε.

56. Επομένως, από το γράμμα των διατάξεων αυτών, των οποίων την ερμηνεία ζητεί το αιτούν δικαστήριο, καθώς και από το πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται και από τους σκοπούς τους¹⁰, προκύπτει ότι η υποχρέωση παροχής στον κάτοχο δικαιώματος επί προστατευόμενης φυτικής ποικιλίας των πληροφοριών σχετικά με τη χρησιμοποίηση του προνομίου αφορά όλους τους καλλιεργητές οι οποίοι αγόρα-

10 — Απόφαση της 18ης Μαΐου 2000, C-301/98, KVS International (Σύλλογη 2000, σ. I-3583, σκέψη 21). Βλ. επίσης τις αποφάσεις της 17ης Νοεμβρίου 1983, 292/82, Merck (Σύλλογη 1983, σ. 3781, σκέψη 12), και της 14ης Οκτωβρίου 1999, C-223/98, Adidas (Σύλλογη 1999, σ. I-7081, σκέψη 23).

σαν βάσει αδείας το πολλαπλασιαστικό υλικό της ποικιλίας αυτής, πράγμα το οποίο συνιστά τη μοναδική προϋπόθεση του δικαιώματος του κατόχου να ζητεί πληροφορίες.

Κατά συνέπεια, η υποχρέωση παροχής πληροφοριών, η μη εκπλήρωση της οποίας μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο αγωγής, όπως αποδεικνύει η παρούσα υπόθεση, δεν πρέπει να επεκταθεί, όπως ισχυρίζεται η εταιρία Saatgut-Treuhandverwaltung, στους καλλιεργητές οι οποίοι ουδέποτε αγόρασαν πολλαπλασιαστικό υλικό της προστατευόμενης ποικιλίας του κατόχου, καθόσον τους είναι τεχνικά αδύνατο να χρησιμοποιήσουν το προϊόν της συγκομιδής που θα είχε προέλθει από το υλικό αυτό.

57. Είναι βέβαιον ότι ο κάτοχος δεν είναι σε θέση να εξακριβώνει σε κάθε περίπτωση αν οι καλλιεργητές χρησιμοποιούν το προϊόν της συγκομιδής στις εκμεταλλεύσεις τους για σκοπούς αναπαραγωγής μετά την καλλιέργεια της προστατευόμενης ποικιλίας του¹¹. Δεδομένου ότι, αντιθέτως, για κάθε χρησιμοποίηση των συστατικών της ποικιλίας αυτής απαιτείται η άδειά του και εφόσον, όταν παρέχει την άδεια αυτή, ο κάτοχος μπορεί να καθορίζει τις προϋποθέσεις ή τους περιορισμούς και σ' αυτόν εναπόκειται αποκλειστικά ο έλεγχος περί του αν γίνονται σεβαστά τα δικαιώματά του, είναι εύλογο να οργανώνεται ο κάτοχος αυτός, αν

υποθεθεί ότι δεν το έχει ήδη πράξει, προκειμένου να τηρείται διαρκώς ενήμερος, εκ μέρους των ενδιαφερόμενων και των προμηθευτών σπόρων, ως προς την ταυτότητα εκείνων οι οποίοι αγόρασαν πολλαπλασιαστικό υλικό. Με το στοιχείο αυτό ανά χείρας, μπορεί να απευθύνει, με μεγαλύτερη επιτυχία, τις αιτήσεις παροχής πληροφοριών στους καλλιεργητές οι οποίοι είναι υποχρεωμένοι να του τις παράσχουν.

Η εταιρία Saatgut Treuhandverwaltung θέλει να μπορεί να απευθύνεται αδιακρίτως σε όλους τους καλλιεργητές μιας χώρας, προκειμένου αυτοί να συμπληρώνουν ένα έντυπο σχετικά με τη χρησιμοποίηση του προϊόντος που συγκομίστηκε χάρη στην καλλιέργεια προστατευόμενης ποικιλίας. Η αξίωση αυτή μου φαίνεται δυσανάλογη. Μια τέτοια εξουσία δεν είναι εξάλλου αναγκαία για να προστατευθούν τα έννομα συμφέροντα των κατόχων οι οποίοι, όπως προανέφερα, διαθέτουν άλλα ασφαλέστερα μέσα για να λαμβάνουν τις κατάλληλες πληροφορίες τις οποίες αναμφισβήτητα δικαιούνται.

58. Για τους λόγους που εξέθεσα ανωτέρω, θεωρώ ότι το άρθρο 14, παράγραφος 3, έκτη περίπτωση, του κανονισμού 2100/94, σε συνδυασμό με το άρθρο 8 του κανονισμού 1768/95, έχει την έννοια ότι είναι υποχρεωμένοι να πληροφορούν τον κάτοχο δικαιώματος επί φυτικής ποικιλίας σχετικά με την καλλιέργεια, στην εκμετάλλευσή τους, του προϊόντος της συγκομιδής που έλαβαν από πολλαπλασιαστικό υλικό της ποικιλίας αυτής μόνον οι καλλιεργητές οι οποίοι αγόρασαν το υλικό αυτό κατά το παρελθόν και είχαν συνεπώς τη δυνατότητα να το καλλιεργήσουν, ανεξάρτητα από το αν το έπραξαν ή όχι.

11 — B. P. Kewiet, που είναι πρόεδρος του κοινοτικού γραφείου φυτικών ποικιλιών, ανέφερε στην εισήγησή του, της 26ης Ιανουαρίου 2001, στο Einbeck, υπό τον τίτλο *Modern Plant Breeding and Intellectual Property Rights*, σ. 2: «Taking action against farmers who are not prepared to pay involves considerable expense (not least legal costs) and is made even more difficult by the lack of adequate information about the extent of the use of seed from protected varieties at individual farm levels». Δημοσιεύθηκε στο <http://www.cpro.fr/default.php?res=1&cw=1159&ch=812&clangzfr&page=document/Articles/articles.htm>.

VII — Πρόταση

59. Κατόπιν των προηγουμένων σκέψεων, προτείνω στο Δικαστήριο να δώσει τις ακόλουθες απαντήσεις στα ερωτήματα που υπέβαλε το Oberlandesgericht Düsseldorf:

- «1. Μια εταιρία περιορισμένης ευθύνης που διέπεται από το γερμανικό δίκαιο μπορεί να αποτελέσει οργάνωση κατόχων υπό την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ) 1768/95 της Επιτροπής, της 24ης Ιουλίου 1995, για τη θέσπιση εκτελεστικών κανόνων σχετικά με την γεωργική εξαιρέση που προβλέπει το άρθρο 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 2100/94, για τα κοινοτικά δικαιώματα επί φυτικών ποικιλιών, και, υπό την ιδιότητα αυτή, να επικαλεστεί υπέρ των κατόχων τα δικαιώματα της παραγράφου 1, στο μέτρο που αυτοί είναι εταίροι, της έχουν παράσχει γραπτή εντολή και αυτή ενεργεί εν ονόματί τους. Η εταιρία αυτή μπορεί επίσης να επικαλεστεί τα προαναφερθέντα δικαιώματα εν ονόματι των κατόχων οι οποίοι είναι μέλη ενώσεως που είναι εταίρος και της έχουν παράσχει γραπτή εντολή. Αντιθέτως, δεν μπορεί να εκπροσωπήσει τα πρόσωπα που δεν είναι ούτε εταίροι της ούτε μέλη ενώσεως η οποία έχει την ιδιότητα εταίρου.

2. Το άρθρο 14, παράγραφος 3, έκτη περίπτωση, του κανονισμού (ΕΚ) 2100/94 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουλίου 1994, για τα κοινοτικά δικαιώματα επί φυτικών ποικιλιών, σε συνδυασμό με το άρθρο 8 του κανονισμού (ΕΚ) 1768/95, έχει την έννοια ότι είναι υποχρεωμένοι να πληροφορούν τον κάτοχο δικαιώματος επί φυτικής ποικιλίας σχετικά με την καλλιέργεια, στην εκμετάλλευσή τους, του προϊόντος της συγκομιδής που έλαβαν από πολλαπλασιαστικό υλικό της ποικιλίας αυτής μόνον οι καλλιεργητές οι οποίοι αγόρασαν το υλικό αυτό κατά το παρελθόν και είχαν συνεπώς τη δυνατότητα να το καλλιεργήσουν, ανεξάρτητα από το αν το έπραξαν ή όχι.»